

INFORMACJA O ŚWIADCZENIACH I INNYCH NALEŻNOŚCIACH PRZYŚLUGUJĄCYCH CZŁONKOM RODZIN ŻOŁNIERZY, KTÓRZY PONIEŚLI ŚMIERĆ PODCZAS SŁUŻBY W POLSKICH KONTYNGENTACH WOJSKOWYCH

1. JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIA ODSZKODOWAWCZE

Podstawa prawna:

- 1) *ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 83, poz. 760 z późn. zm.),*
- 2) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 r. w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (Dz. U. Nr 163, poz. 1578 z późn. zm.),*

Odszkodowanie w razie śmierci wskutek wypadku lub choroby

Jednorazowe odszkodowanie przysługuje uprawnionym członkom rodziny żołnierza w wysokości:

- **gdy uprawniony jest małżonek lub dziecko – 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia,**
- **gdy uprawniony jest inny członek rodziny – 9-krotnego przeciętnego wynagrodzenia,**
- **gdy uprawniony jest małżonek i jedno lub więcej dzieci – 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na każde dziecko,**
- **gdy uprawnionych jest dwoje lub więcej dzieci – 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugie i każde następne dziecko.**

Gdy obok małżonka lub dzieci uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich - niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom - przysługuje jednorazowe odszkodowanie w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Jeżeli tylko członkowie rodziny – inni niż małżonek lub dzieci – są uprawnieni, przysługuje jednorazowe odszkodowanie w wysokości 9-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugiego i każdego następnego członka rodziny.

Oprócz małżonka i dzieci własnych uprawnionymi członkami rodziny są:

- dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, spełniające w dniu śmierci żołnierza warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej;
- rodzice, osoby przysposabiające, macocha i ojczym:
 - a) żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową lub przeszkolenie wojskowe, jeżeli bezpośrednio przed powołaniem do czynnej służby wojskowej prowadzili z nimi wspólne gospodarstwo domowe lub znacząco przyczyniali się do ich utrzymania,
 - b) innych żołnierzy, jeżeli w dniu śmierci żołnierza prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli żołnierz bezpośrednio przed śmiercią znacząco przyczynił się do ich utrzymania- albo jeżeli ustalone zostało wyrokiem lub ugodą sądową prawo do alimentów ze strony tych żołnierzy.

Kwotę jednorazowego odszkodowania dzieli się w równych częściach między uprawnione osoby.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister ON może przyznać jednorazowe odszkodowanie w wysokości wyższej niż wyżej określone członkowi rodziny zmarłego żołnierza.

Odszkodowanie za przedmioty osobistego użytku oraz przedmioty służące do wykonywania zawodu

Żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku, a w razie jego śmierci wskutek takiego wypadku - członkom jego rodziny uprawnionym do odszkodowania, przysługuje odszkodowanie za udowodnione szkody poniesione wskutek utraty, całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia w związku z wypadkiem przedmiotów osobistego użytku, jak również przedmiotów służących do wykonywania zawodu, z wyjątkiem pojazdów samochodowych oraz wartości pieniężnych.

Odszkodowanie za utracone, całkowicie zniszczone lub uszkodzone przedmioty osobistego użytku oraz przedmioty służące do wykonywania zawodu przysługuje również żołnierzowi, który poniósł szkodę wskutek nagłego zdarzenia wywołanego przyczyną zewnętrzną, zaistniałego w związku:

- 1) z wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) z wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) z ratowaniem ludzi z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 4) z udziałem w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych osób przed napaścią;
- 5) z odbywaniem drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w pkt 1 i 2.

Wysokość odszkodowania za utracone, całkowicie zniszczone lub uszkodzone przedmioty ustala się na podstawie ich ceny rynkowej z dnia orzekania o odszkodowaniu, z uwzględnieniem stopnia zużycia tych przedmiotów. W razie wyłącznego uszkodzenia przedmiotów, odszkodowanie stanowi równowartość kosztów przywrócenia ich do stanu używalności; jeżeli jednak stopień uszkodzenia jest znaczny albo koszty naprawy przekraczałyby wartość uszkodzonego przedmiotu, przyznaje się odszkodowanie w wysokości określonej powyżej.

2. PODSTAWOWE WARUNKI UBEZPIECZENIA NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW (NNW) ŻOŁNIERZY I PRACOWNIKÓW WOJSKA POZA GRANICAMI PAŃSTWA

2.1. Warunki ogólne.

- 1. Umowa ubezpieczenia obowiązuje od godziny 00.00 dnia 24.07.2010 r. do godziny 24.00 dnia 23.07.2012 r. (2 lata).**
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są następujące osoby:
 - a) **żołnierze i pracownicy wojska skierowani do pełnienia służby/pracy poza granicami państwa w polskich kontyngentach wojskowych (PKW) i misjach obserwacyjnych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,**

b) inne osoby z resortu obrony narodowej kierowane w podróże służbowe w rejonu działania PKW.

3. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje następstwa nieszczęśliwych wypadków (w tym zaistniałych również w warunkach wojennych) i udzielana jest przez Ubezpieczyciela całodobowo, na całym świecie w czasie służby/pracy Ubezpieczonych poza granicami państwa, od dnia rozpoczęcia przemieszczenia do miejsca pełnienia służby/wykonywania pracy i z powrotem, nie później niż 24 godziny od chwili przekroczenia granicy RP w drodze powrotnej do jednostki wojskowej lub instytucji wskazanej w rozkazie. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także przejazd i czasowy pobyt Ubezpieczonych na terenie Polski, o ile jest to pobyt służbowy lub urlopowy w okresie służby/pracy poza granicami państwa, potwierdzony odpowiednim rozkazem lub innym dokumentem służbowym.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również następstwa wypadków spowodowane:
 - a) uprawianiem sportu przez Ubezpieczonego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) jazdą Ubezpieczonego w charakterze kierowcy lub pasażera pojazdu jednośladowego,
 - c) omdleniami, utratą przytomności, atakiem epilepsji, śpiączki cukrzycowej lub udaru słonecznego.
5. W zakresie ubezpieczenia poważnych zachorowań ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie niżej wymienione zachorowania:
 - a) choroby nowotworowe,
 - b) niewydolność nerek,
 - c) paraliż kończyn,zdiagnozowane u Ubezpieczonego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej.
6. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje dodatkowo:
 - a) dzienne świadczenie za leczenie szpitalne poza granicami państwa, poza rejonem działania PKW lub misji obserwacyjnej,
 - b) dzienne świadczenie z tytułu porwania/zaginięcia poza granicami państwa w rejonie działania PKW lub misji obserwacyjnej.

2.2. Wysokość świadczeń odszkodowawczych dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń.

1) Suma ubezpieczenia na wypadek śmierci Ubezpieczonego:

- a) dla żołnierzy i pracowników wojska w misjach obserwacyjnych ONZ – **100 000 zł,**

- b) **dla żołnierzy i pracowników wojska w PKW i misjach obserwacyjnych UE oraz innych osób z resortu obrony narodowej kierowanych w podróże służbowe w rejonach działania PKW – 250 000 zł.**
- 2) Suma ubezpieczenia dla 100 % stałego uszczerbku na zdrowiu Ubezpieczonego:
- a) dla żołnierzy i pracowników wojska w misjach obserwacyjnych ONZ - **75 000 zł** (to jest 750 zł za każdy 1 % uszczerbku),
 - b) dla żołnierzy i pracowników wojska w PKW i misjach obserwacyjnych UE oraz innych osób z resortu obrony narodowej kierowanych w podróże służbowe w rejonach działania PKW – **150 000 zł** (to jest 1500 zł za każdy 1 % uszczerbku).
- 3) Dodatkowy zakres ubezpieczenia:
- a) zawał serca - w wysokości 30 000 zł,
 - b) udar mózgu - w wysokości 30 000 zł,
 - c) ubezpieczenie poważnych zachorowań, obejmujące: choroby nowotworowe, niewydolność nerek oraz paraliż kończyn – zdiagnozowane u ubezpieczonego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej - w wysokości 30 000 zł,
 - d) dzienne świadczenie szpitalne w wysokości 300 zł za każdy następny dzień pobytu w szpitalu poza granicami państwa poza rejonem działania PKW/misji obserwacyjnej, począwszy od trzeciego dnia pobytu, nie dłużej niż za łączny pobyt w szpitalu przez 180 dni,
 - e) dzienne świadczenie z tytułu porwania/zaginienia w wysokości 300 zł za każdy następny dzień porwania/zaginienia poza granicami państwa w rejonie działania PKW lub misji obserwacyjnej, począwszy od dnia porwania/zaginienia, do dnia odnalezienia porwanego/zaginionego, ale nie więcej niż do wyczerpania kwoty 250 000 zł (dla misji ONZ 100 000 zł). W przypadku stwierdzenia śmierci osoby porwanej/zaginionej świadczenie należne z tytułu śmierci Ubezpieczonego jest pomniejszane o kwotę wypłaconą z tytułu porwania/zaginienia.

2.3. Dane uzupełniające.

Osoby kierowane w podróże służbowe do PKW objęte są ochroną ubezpieczeniową na podstawie pisemnego zgłoszenia przesłanego do Centrum Wsparcia DO SZ. Za zgłoszenie odpowiada instytucja (jednostka wojskowa) organizująca wyjazd. Zgłoszenie do ubezpieczenia musi nastąpić nie później niż 2 dni robocze przed planowanym terminem

wyjazdu. W przypadku zgłoszenia w terminie późniejszym ubezpieczenie będzie obowiązywać po upływie 2 dni roboczych od wpłynięcia zgłoszenia do DO SZ.

3. ŚWIADCZENIA SOCJALNO-BYTOWE PRZYSŁUGUJĄCE CZŁONKOM RODZIN POLEGŁYCH ŻOŁNIERZY

3.1. Zapomogi pieniężne przysługujące członkom rodzin poległych żołnierzy zawodowych.

Podstawa prawna:

- 1) *ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593 z późn. zm.),*
- 2) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania nagród uznaniowych i zapomóg żołnierzom zawodowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 9, poz. 46).*

W razie zaginięcia żołnierza zawodowego w związku z wykonywaniem zadań służbowych lub śmierci żołnierza zawodowego Minister Obrony Narodowej może przyznać jednorazowo zapomogę małżonkowi, a w razie braku małżonka dzieciom pozostającym na utrzymaniu. W przypadku braku małżonka i dzieci zapomoga może zostać przyznana rodzicom żołnierza. Zapomoga może być przyznana na wniosek uprawnionego członka rodziny lub na wniosek przełożonego żołnierza. Przepisy te stosuje się odpowiednio do małżonka, dzieci lub rodziców żołnierza zawodowego, który zmarł w ciągu trzech lat po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku z wykonywaniem zadań służbowych.

W obu powyższych przypadkach do wniosków dołącza się dokumenty potwierdzające zaistnienie jednego ze zdarzeń, o których mowa powyżej. Przy przyznawaniu zapomogi uwzględnia się sytuację materialną rodziny żołnierza zawodowego.

Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełnił ostatnio służbę wojskową, informuje małżonka, dzieci lub rodziców żołnierza o możliwości wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o przyznanie zapomogi.

Wypłaty zapomogi dokonuje się bezpośrednio w kasie (punkcie kasowym) jednostki wojskowej, na której zaopatrzeniu finansowym pozostawał żołnierz zawodowy, albo w formie bezgotówkowej na rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. Formę wypłaty zapomogi wskazuje na piśmie uprawniony do jej otrzymania członek rodziny żołnierza zawodowego.

3.2. Zapomogi pieniężne przysługujące członkom rodzin poległych żołnierzy niezawodowych.

Podstawa prawna:

- 1) *ustawa z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 z późn. zm.),*
- 2) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania nagród i zapomóg żołnierzom niezawodowym (Dz. U. Nr 28, poz. 145 z późn. zm.).*

W razie zaginięcia żołnierza w związku z wykonywaniem zadań służbowych lub śmierci Minister Obrony Narodowej może przyznać zapomogę małżonkowi, a w razie braku małżonka - dzieciom. W przypadku braku małżonka i dzieci zapomoga może zostać przyznana rodzicom żołnierza. Zapomoga jest przyznawana jednorazowo, na wniosek członka rodziny lub dowódcy. Przepisy te stosuje się odpowiednio do małżonka, dzieci lub rodziców żołnierza, który zmarł w ciągu trzech lat po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił ostatnio służbę, jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania uprawnionych członków rodziny o możliwości wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o przyznanie zapomogi. Przy jej przyznaniu uwzględnia się sytuację materialną rodziny żołnierza niezawodowego. Wypłaty zapomogi dokonuje jednostka wojskowa, na której zaopatrzeniu żołnierz pozostawał w ostatnim dniu pełnienia służby, w formie gotówkowej lub bezgotówkowej (wg wyboru uprawnionego członka rodziny), w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji o przyznaniu zapomogi.

3.3. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki.

Podstawa prawna:

- 1) *ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 z późn. zm.),*
- 2) *ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 z późn. zm.),*
- 3) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie funduszu socjalnego dla emerytów i rencistów wojskowych oraz przekazywania środków funduszu socjalnego między wojskowymi organami emerytalnymi (Dz. U. Nr 107, poz. 890),*
- 4) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 2 czerwca 2009 r. w sprawie przyznawania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla dzieci, które pobierają rentę rodzinną po zmarłym żołnierzu lub inwalidzie wojskowym (Dz. U. Nr 93, poz. 764).*

Pomoc przyznawana na kontynuowanie nauki po zmarłym żołnierzu zawodowym.

Dziecku pobierającemu rentę rodzinną po żołnierzu zawodowym, którego śmierć nastąpiła w związku z wykonywaniem zadań służbowych, po ukończeniu 16. roku życia przyznaje się pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki do jej zakończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dziecka pobierającego rentę rodzinną po żołnierza zawodowym, który zmarł po zwolnieniu ze służby wojskowej wskutek wypadku lub choroby pozostających w związku z wykonywaniem zadań służbowych.

Pomoc przyznawana jest dwa razy w roku kalendarzowym, w wysokości kwoty stanowiącej trzykrotność najniższej emerytury (łącznie w danym roku szkolnym jest to równowartość 6-krotności najniższej emerytury). Pomoc przyznaje na wniosek świadczeniobiorcy wojskowy organ emerytalny, właściwy do wypłaty renty rodzinnej, na podstawie zaświadczenia o kontynuowaniu nauki. Środki pieniężne na kontynuowanie nauki są przekazywane na rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej świadczeniobiorcy albo przekazem pocztowym na jego adres zamieszkania w terminie 30 dni od dnia złożenia zaświadczenia o kontynuowaniu nauki.

Pomoc przyznawana na kontynuowanie nauki po zmarłym żołnierzu niezawodowym.

Dziecku żołnierza niezawodowego pobierającemu rentę rodzinną w związku ze:

- a) śmiercią żołnierza w czasie odbywania czynnej służby wojskowej lub

- b) śmiercią żołnierza w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie odbywania służby wojskowej, lub
- c) inwalidztwem żołnierza, który w chwili śmierci był uprawniony do renty inwalidzkiej, Minister Obrony Narodowej przyznaje pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki. Pomoc przysługuje dziecku do ukończenia nauki w szkole, jeśli ukończyło 16. rok życia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Pomoc przyznawana jest w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek o przyznanie pomocy, złożony przez dziecko albo jego przedstawiciela ustawowego.

Pomoc przyznawana jest w roku szkolnym lub akademickim w wysokości sześciokrotności najniższej emerytury, określonej w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pomoc wypłacana jest w dwóch równych ratach:

- 1) pierwsza rata, za okres od września do stycznia, wypłacana jest w terminie do dnia 30 listopada roku, w którym został złożony wniosek;
- 2) druga rata, za okres od lutego do czerwca, wypłacana jest w terminie do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek.

Rata pomocy wypłacana jest w danym semestrze nauki. Jeżeli w danym roku szkolnym lub akademickim nauka obejmuje tylko jeden semestr, pomoc jest przyznawana i wypłacana w wysokości odpowiadającej jednej racie, w terminie odpowiednim do okresu odbywania nauki.

Organem właściwym do wypłaty pomocy jest terenowy organ administracji wojskowej, na którego ewidencji pozostawał zmarły żołnierz, lub organ, na którego zaopatrzeniu finansowym terenowy organ administracji wojskowej pozostaje. Pomoc wypłacana jest w formie pieniężnej w kasie tego organu, albo w formie bezgotówkowej na rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, wskazany przez dziecko lub jego przedstawiciela ustawowego.

4. RENTY RODZINNE

4.1. Renta rodzinna przysługująca członkom rodziny żołnierza zawodowego.

Podstawa prawna:

- 1) **ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 z późn. zm.),**
- 2) **ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.).**

Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny żołnierza zawodowego:

- zmarłego albo zaginionego w czasie pełnienia służby,
- zmarłego w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej.

Do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice (również ojczym i macocha oraz osoby przysposabiające).

Ad. 1) Dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Ad. 2) Przyjęte na wychowanie i utrzymanie wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, o których mowa wyżej, mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełniają powyższe warunki, a ponadto:

- 1) zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego (emeryta lub rencisty), chyba że śmierć była następstwem wypadku, oraz
- 2) nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:
 - a) nie mogą zapewnić im utrzymania albo
 - b) ubezpieczony lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

Ad. 3) Wdowa¹ ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ppkt 2.

Małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ppkt 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

Wdowa niespełniająca warunków do renty rodzinnej określonych w ppkt 1 lub 2 i niemająca niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do okresowej renty rodzinnej:

- 1) przez okres jednego roku od chwili śmierci męża;
- 2) w okresie uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od chwili śmierci męża.

Warto podkreślić, że **w razie śmierci lub zaginięcia żołnierza w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa lub w razie śmierci żołnierza po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku albo choroby powstałej w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych z udziałem w:**

¹ Prawo do renty rodzinnej przysługuje także na analogicznych zasadach wdowcom.

- a) konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych,
- b) misji pokojowej,
- c) akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom,

renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia².

Ad. 4) Rodzice mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) zmarły żołnierz bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania;
- 2) spełniają odpowiednio warunki określone w ustawie dla wdowy i wdowca, tj.:
 - w chwili śmierci żołnierza osiągnęli wiek 50 lat lub byli niezdolni do pracy albo
 - wychowują co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym żołnierzu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole – 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która podlega podziałowi na równe części między uprawnionych.

Renta rodzinna wynosi:

- 1) dla jednej osoby uprawnionej - **85%** świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu;
- 2) dla dwóch osób uprawnionych - **90%** świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu;
- 3) dla trzech lub więcej osób uprawnionych - **95%** świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Podstawa wymiaru renty rodzinnej:

- a) w razie śmierci albo zaginięcia żołnierza rentę rodzinną wymierza się od renty inwalidzkiej I grupy, jaka przysługiwałaby temu żołnierzowi w dniu śmierci albo zaginięcia, bez uwzględnienia dodatku pielęgnacyjnego;
- b) **w razie śmierci albo zaginięcia żołnierza w czasie wykonywania zadań służbowych w PKW lub w razie śmierci żołnierza po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku albo choroby powstałej w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych z realizacją celów, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117 z późn. zm.)**
- renta rodzinna przysługuje w wysokości uposażenia.

² Przepis zmieniony ustawą z dnia 16 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu żołnierzy zawodowych oraz członków ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 65).

Do rent przysługuje dodatek pielęgnacyjny i dodatek dla sierot zupełnych na zasadach i w wysokości określonych w ustawie *o emeryturach i rentach z FUS*.

Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego przysługuje prawo do świadczeń socjalnych z funduszu socjalnego³, tworzonego corocznie w wojskowych biurach emerytalnych. Przyznawanie świadczeń z tego funduszu uzależnione jest od sytuacji rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

Renty rodzinne wypłacają wojskowe organy emerytalne. Postępowanie w sprawie przyznania renty wszczynają się na podstawie wniosku zainteresowanej osoby, skierowanego do właściwego terytorialnie wojskowego biura emerytalnego.

4.2. Renta rodzinna przysługująca członkom rodziny żołnierza niezawodowego.

Podstawa prawna: *ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 z późn. zm.)*

Prawo do renty rodzinnej przysługuje członkom rodziny:

- 1) żołnierza niezawodowego, który zmarł:
 - a) w czasie odbywania czynnej służby wojskowej lub
 - b) w ciągu 3 lat od zwolnienia ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób lub urazów doznanych w czasie odbywania służby wojskowej,
- 2) inwalidy wojskowego uprawnionego w chwili śmierci do renty inwalidzkiej.

Członkami rodziny uprawnionymi do renty rodzinnej są: małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo i rodzice, jeżeli spełniają warunki do uzyskania renty rodzinnej, określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W razie śmierci lub zaginięcia żołnierza w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych z udziałem w:

- a) konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych,
- b) misji pokojowej,
- c) akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom,

³ Szczegółowe zasady gospodarowania środkami tego funduszu określają przepisy rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie funduszu socjalnego dla emerytów i rencistów wojskowych oraz przekazywaniu środków funduszu socjalnego między wojskowymi organami emerytalnymi (Dz. U. Nr 107, poz. 890).

albo jeżeli śmierć żołnierza nastąpiła w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby wojskowej wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie wykonywania ww. zadań służbowych poza granicami państwa, renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia.

Uprawnionym członkom rodziny przysługuje renta rodzinna, która wynosi miesięcznie:

Liczba członków rodziny uprawnionych do renty	Procent podstawy wymiaru w razie śmierci	
	w związku ze służbą wojskową	bez związku ze służbą wojskową
jedna osoba	70 %	60 %
dwie osoby	75 %	65 %
trzy i więcej osób	85 %	75 %

Podstawę wymiaru renty rodzinnej stanowi kwota 1.775,89 zł, która od 1 marca 2008 r. jest waloryzowana o przyjęty w państwie wskaźnik wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych.

Organem rentowym ustalającym prawo do renty rodzinnej oraz przyznającym świadczenie jest właściwy ze względu na miejsce zamieszkania żołnierza oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, do którego należy złożyć wniosek o przyznanie świadczenia.

5. NALEŻNOŚCI POŚMIERTNE

5.1. Należności pośmiertne wypłacane rodzinom żołnierzy zawodowych.

Podstawa prawna:

- 1) ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593 z późn. zm.),**
- 2) rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu dokumentowania uprawnień do zasiłków pogrzebowych oraz warunków i trybu pokrywania kosztów pogrzebu żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 71, poz. 652).**

W razie śmierci lub zaginięcia żołnierza zawodowego przysługuje:

- 1) odprawa pośmiertna – w wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu żołnierzowi odprawa przy zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej. Odprawa przysługuje w wysokości:
 - a) po roku służby – **100%**,

- b) po pięciu latach służby – **200%**,
- c) po dziesięciu latach – **300%**,
- d) za każdy następny rok pełnienia służby ponad dziesięć lat wysokość odprawy zwiększa się o 20% do wysokości **600%**
 - kwoty uposażenia zasadniczego zmarłego żołnierza wraz z dodatkami o charakterze stałym;

2) inne należności, tj.:

- dodatkowe uposażenie roczne, za rok w którym nastąpiła śmierć żołnierza,
- gratyfikacja urlopowa,
- ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, w tym za dodatkowy urlop wypoczynkowy, niewykorzystany w danym roku i maksymalnie w trzech latach poprzednich;

3) zasiłek pogrzebowy – w wysokości 4.000 zł, jeżeli koszty pogrzebu poniósł małżonek, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzeństwo albo inna osoba, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe.

W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu ze środków budżetu MON, wypłaca się zasiłek pogrzebowy w wysokości **50%** przysługującej kwoty;

4) pokrycie kosztów pogrzebu ze środków budżetu MON – w przypadku, gdy śmierć żołnierza nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową. Na koszty pogrzebu żołnierza zawodowego, którego śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z zawodową służbą wojskową, składają się w szczególności wydatki na:

- zakup miejsca pochowania na cmentarzu, trumny lub urny albo kremację zwłok oraz wybudowanie nagrobka - w miejscowości wskazanej przez rodzinę, a jeżeli zmarły nie pozostawił rodziny - w miejscowości, w której zmarł, pełnił służbę lub zamieszkiwał,
- zorganizowanie pogrzebu i przeprowadzenie pochówku zmarłego - stosownie do warunków i zwyczajów przyjętych w miejscowości organizowania pochówku,
- zakup wieńców lub kwiatów oraz ogłoszenie nekrologu w prasie;

5) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu członków rodziny zmarłego żołnierza oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez rodzinę zmarłego żołnierza miejsca zamieszkania w kraju - w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych przeniesionych do pełnienia służby w innej miejscowości.

Pogrzeb organizuje i jego koszty pokrywa dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełnił ostatnio służbę wojskową, w granicach kwoty wymienionej w pkt 3. Jeżeli koszty pogrzebu żołnierza zawodowego są niższe od ww. kwoty, a rodzina zmarłego żołnierza zawodowego podjęła się budowy nagrobka, dowódca wypłaca rodzinie zmarłego różnicę pomiędzy wymienionymi kwotami.

Organ finansowy jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełnił ostatnio służbę wojskową wypłaca należności pośmiertne małżonkowi, a w razie braku małżonka – kolejno: dzieciom, rodzicom, dziadkom, wnukom albo rodzeństwu.

5.2. Odprawy żołnierzy niezawodowych i należności pośmiertne wypłacane rodzinom żołnierzy niezawodowych.

Podstawa prawna:

- 1) *ustawa z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 z późn. zm.),*
- 2) *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie płatności uposażenia i innych należności pieniężnych oraz warunków pokrywania przez wojsko kosztów pogrzebu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. Nr 108, poz. 1145).*

Należności pośmiertne dla rodzin żołnierzy niezawodowych.

W razie śmierci żołnierza niezawodowego koszty pogrzebu pokrywa wojsko, natomiast członkom rodziny zmarłego żołnierza przysługuje **jednorazowa odprawa** w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową – w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Jako podstawę do naliczenia odprawy przyjmuje się najniższą stawkę uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego w odpowiednim stopniu wojskowym obowiązującego w dniu śmierci żołnierza (dla szeregowego przyjmuje się stopień starszego szeregowego).

Odprawę oraz zwrot kosztów pogrzebu wypłaca organ finansowy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił ostatnio służbę.

Jednorazową odprawę wypłaca się małżonkowi, dzieciom, rodzicom lub rodzeństwu zmarłego żołnierza.

Pokrycia kosztów pogrzebu żołnierza dokonuje się, na wniosek rodziny zmarłego żołnierza, przez zorganizowanie pogrzebu przez wojsko albo zwrot kosztów pogrzebu.

Na koszty pogrzebu żołnierza składają się wydatki na:

- 1) zakup miejsca pochowania na cmentarzu, trumny lub urny albo kremację zwłok - w miejscowości wskazanej przez rodzinę, a jeżeli zmarły nie pozostawił rodziny, w miejscowości, w której zmarł, pełnił służbę lub zamieszkiwał;
- 2) zorganizowanie pogrzebu i przeprowadzenie pochówku zmarłego - stosownie do warunków i zwyczajów przyjętych w miejscowości organizowania pochówku;
- 3) zakup wieńców lub kwiatów oraz ogłoszenie nekrologu w prasie.

Pogrzeb organizuje i jego koszty pokrywa dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywał ostatnio służbę wojskową, do wysokości 3-krotnej kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującej w dniu pochówku.

Niezależnie od wysokości kosztów pogrzebu, dodatkowo pokrywa się koszty związane z przewozem zwłok do miejscowości, w której zmarły żołnierz ma być pochowany. Jeżeli koszty pogrzebu żołnierza są niższe od kwoty określonej wyżej, a rodzina zmarłego żołnierza podjęła się budowy nagrobka, dowódca wypłaca rodzinie zmarłego różnicę pomiędzy wymienionymi kwotami.

Żołnierzowi pełniącemu okresową służbę wojskową pokrycie kosztów pogrzebu ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest MON następuje w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych.

6. POMOC REKONWERSYJNA – AKTYWIZACJA ZAWODOWA.

Podstawa prawna:

- 1) **ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593 z późn. zm.),**
- 2) **ustawa z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241 poz. 2416 z późn. zm.),**
- 3) **rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, przekwalifikowania zawodowego, pośrednictwa pracy i odbywania praktyk zawodowych (Dz. U. Nr 134 poz.784),**
- 4) **rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu korzystania przez żołnierzy zwolnionych z czynnej służby wojskowej, a także małżonków oraz dzieci pozostających na utrzymaniu żołnierzy, którzy zaginęli lub ponieśli śmierć w związku z wykonywaniem zadań służbowych, z pomocy w zakresie podnoszenia kwalifikacji, przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy (Dz. U. Nr 94 poz. 778).**

Pomoc rekonwersyjna z zakresu doradztwa zawodowego, przekwalifikowania i pośrednictwa pracy przysługuje **bezterminowo**:

- małżonkom oraz dzieciom pozostającym na utrzymaniu żołnierza, który:
 - * zaginął lub poniósł śmierć w związku z wykonywaniem zadań służbowych,
 - * zmarł w okresie 3 lat po zwolnieniu ze służby w następstwie wypadku lub choroby pozostającej w związku z wykonywaniem zadań służbowych.

Pomocy rekonwersyjna obejmuje:

I. Doradztwo zawodowe – osoby uprawnione mogą korzystać z doradztwa zawodowego, realizowanego w trybie indywidualnym, przez COAZ i OAZ-y, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania uprawnionego.

II. Przekwalifikowanie zawodowe - uprawnionemu pomoc rekonwersyjna udzielana jest na podstawie wniosku kierowanego do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanego dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego (WBE) za pośrednictwem szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego lub wojskowego komendanta uzupełnień.

Wysokość limitu kosztów wynosi za:

- 1) korzystanie z przekwalifikowania zawodowego lub podnoszenia kwalifikacji – maksymalnie do wysokości 300% limitu stanowiącego 75% najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego obowiązującego w dniu 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym zainteresowany wystąpił z wnioskiem o udzielenie pomocy w przekwalifikowaniu zawodowym;
- 2) przejazdy – równowartość 20 przejazdów z miejsca zamieszkania do ośrodka szkolenia i z powrotem, których koszt jednostkowy nie przekracza ceny biletu jednorazowego w 2 klasie pociągu według taryfy pośpiesznej z uwzględnieniem przysługujących ulg, za wyjątkiem biletów na miejsca rezerwowane, sypialne lub miejsca do leżenia,
- 3) noclegi – równowartość 30 noclegów, których koszt jednostkowy nie przekracza 300% ryczałtu za nocleg określonego w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

III. Pośrednictwo pracy – osoby uprawnione składają do COAZ lub OAZ pisemny wniosek o udzielenie pomocy w pośrednictwie pracy. Uprawnionym, organ przedstawia, w miarę możliwości, oferty pracy na wolnych stanowiskach pracy w rejonie miejsca zamieszkania, uwzględniając ich potrzeby i posiadane kwalifikacje oraz wymagania związane z zatrudnieniem na konkretnym stanowisku pracy. W przypadku braku ofert pracy w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej, organ, w porozumieniu z innymi organami prowadzącymi pośrednictwo pracy przedstawia tej osobie, w miarę możliwości, oferty pracy w innych rejonach przez niego wskazanych.

7. ZAKWATEROWANIE BYŁYCH ŻOŁNIERZY ZAWODOWYCH UPRAWNIONYCH DO RENTY INWALIDZKIEJ ORAZ CZŁONKÓW RODZINY W PRZYPADKU ŚMIERCI ŻOŁNIERZA

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 206, poz. 1367 z późn. zm.).

I. W razie śmierci:

- 1) żołnierza służby stałej, który do dnia śmierci zajmował lokal mieszkalny, lub nie otrzymał decyzji o przydziale lokalu mieszkalnego, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 21 ust. 6 ww. ustawy, o ile do dnia śmierci nabył prawo do emerytury wojskowej lub jego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową,
- 2) żołnierza służby kontraktowej, który do dnia śmierci nabył prawo do emerytury wojskowej lub którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową,
- 3) żołnierza pełniącego służbę kandydacką, nadterminową zasadniczą służbę wojskową, służbę przygotowawczą albo służbę okresową, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową,
- 4) żołnierza, o którym w pkt 1-3, zmarłego w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej

- wspólnie zamieszkałym z nim w dniu jego śmierci: małżonkowi, zstępny, wstępny, osobom przysposobionym i osobom przysposabiającym przysługują uprawnienia, o których mowa w pkt II.

II. Osobom, o których mowa powyżej, przysługują:

- 1) odprawa mieszkaniowa, wypłacana uprawnionym w częściach równych:
 - a) w wysokości obliczonej według ilości norm przysługujących zmarłemu żołnierzowi w dniu jego śmierci,
 - b) w wysokości 80 % wartości przysługującego lokalu mieszkalnego, obliczonej według zasad określonych w art. 47 ww. ustawy, o ile śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową, albo
- 2) zajmowany lokal mieszkalny, lokal zamienny w przypadku zajmowania kwatery, jeżeli Agencja ma taki w swoim zasobie mieszkaniowym i internatowym, za ich zgodą, albo
- 3) lokal mieszkalny odpowiadający uprawnieniom żołnierza w dniu jego śmierci, ustalonym na zasadach określonych w art. 26 ust. 1-4 ustawy, będący w zasobie mieszkaniowym i internatowym Agencji, w wybranej przez nich miejscowości, o ile śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową, na ich wniosek. Dyrektor oddziału regionalnego zawiera wówczas z tymi osobami umowę najmu lokalu mieszkalnego.

W przypadku braku w zasobie mieszkaniowym i internatowym Agencji, w miejscowości wybranej przez ww. osoby lokalu mieszkalnego odpowiadającego uprawnieniom żołnierza w dniu jego śmierci, Agencja może pozyskać lokal mieszkalny w tej miejscowości. Koszty zakupu lokalu są finansowane z dotacji budżetowej.